

מ"ת 43943/09/20 - מדינת ישראל נגד עופר צרקסוב

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

מ"ת 43943-09-20 ישראל נ' צרקסוב(עציר)
תיק חיצוני: 586540/2020

בפני כבוד השופטת דינה כהן
מבקשת מדינת ישראל
נגד עופר צרקסוב (עציר)
משיב
החלטה

1. החלטה זו ניתנת בהמשך להחלטת כבוד השופט נסר אבו טהה מיום 25.11.2020 לפיה הורה על הגשת תסקיר משלים אודות המשיב הנתון במעצר עד תם ההליכים על פי החלטה קודמת שניתנה על ידי כבוד השופט יואל עדן מתאריך 30.09.2020.

2. בין החלטתו של כבוד השופט יואל עדן לבין החלטתו של כבוד השופט נסר אבו טהה כאמור, התקיים דיון בבית המשפט העליון במסגרת בש"פ 6851/20 שנסב על החלטת כבוד השופט יואל עדן שלא לאפשר קבלת תסקיר אודות המשיב. בהחלטתו בית משפט העליון הורה לשירות המבחן להגיש תסקיר מעצר.

(כהערה דיונית נציין שלא הוגשה בקשה לעיון חוזר בעקבות התסקיר שהוגש אלא שבית המשפט (כבוד השופט אבו טהה) קבע דיון לפניו על פי בקשה לקביעת דיון מטעם באת כוח המשיב לאור המלצת שירות המבחן).

3. שירות המבחן המליץ בתסקיר משלים מיום 14.12.2020 לאחר שהמשיב עבר ראיון קבלה, שהמשיב ילווה על ידי גורמי שב"ס לקהילה טיפולית בית אור אביבה בתאריך 23.12.2020.

ובמה דברים אמורים:

4. אין מחלוקת כי קיימת תשתית של ראיות לכאורה נגד המשיב על פי כתב האישום שהוגש נגדו ולכן שמתקיימות עילות המעצר. השאלה הניצבת לפתחנו האם יש לקבל את המלצת שירות המבחן ולהורות על שחרורו של המשיב ממעצרו על מנת שייקלט במסגרת טיפולית ארוכת טווח.

5. באת כוח המשיב טענה, בין היתר, על יסוד שורה של פסקי דין בתמיכה לטענותיה, שלעת הזו כאשר המשיב עבר כמה משוכות ובית המשפט העליון איפשר באמצעות תסקיר ראשוני פתח לבחון אפשרות של גמילה במסגרת המוצעת, שיש לקבל את המלצת שרות המבחן. נטען כי עסקינן בנסיבות מיוחדות המצדיקות את שחרורו של המשיב לקהילה הטיפולית. מתוך כך צוין כי מדובר במשיב שמגיל 16 משתמש בסמים קשים, ריצה מאסרים, נעדר תמיכה משפחתית, לבד מאמו בת ה-80 אותה הוא סועד.

המשיב על פי הטענה עייף מאורחות חייו והוא מעוניין להיקלט במסגרת הטיפולית שתיתן מענה להתמכרותו הקשה לסמים העומדת ברקע עבירות הרכוש שהוא מבצע. הודגש כי מדובר במוטיבציה להליך טיפולי שלא הייתה קיימת קודם לכן והעתירה של המשיב היא שלא לנעול בפניו את הדלת על פי מתווה שלמעשה בית משפט אפשר.

6. שקלתי את טענות באי כוח הצדדים ומסקנתי היא כי לעת הזו במסגרת הליך זה על שיש להותיר את המשיב במעצר עד תום ההליכים.

נזכיר בקצרה כי מדובר במשיב שאישר קיומן של ראיות לכאורה לכך שבתאריך 09.09.2020 החליט לבצע שוד של חנות תכשיטים באשדוד. לשם כך הכין 5 גלילי נייר טואלט ספוגים בחומר דישון המלופפים בסרט דביק ליצירת אבוקות וכן הצטייד באקדח אוויר.

באותו מועד, סמוך לשעה 11:00 נכנס לחנות התכשיטים כשפניו מכוסות במסכה כירורגית, חבוש כובע, תיק שבתוכו אקדח האוויר, כפפות והאבוקות. המשיב בנסיבות שפורטו בכתב האישום הוציא מהתיק אקדח, נכנס לחנות, כיוון את האקדח לעבר המתלוננת, הורה לה לפתוח את הכספת ולשבת על הרצפה, המתלוננת החלה לבכות. המשיב הוציא את האבוקות, הדליק אותן באמצעות מצת, זרק אותן מחוץ לחנות והעמיס לתיקו תכשיטים שונים תוך שהמתלוננת בורחת מהחנות. שווי התכשיטים כ-250,000 ₪. יצוין כי בעל חנות סמוכה שהבחין במתרחש זרק כיסא לעבר המשיב.

מתסקיר ראשון של שירות המבחן מיום 08.11.2020, עולה כי מדובר במשיב בן 43, רווק, אב לשני ילדים המצוין בחזקת אימם. נסיבות חייו של המשיב הן מורכבות. המשיב ניהל אורח חיים התמכרותי, צבר עבר פלילי הכולל 15 הרשעות בעבירות של היזק לרכוש במזיד, מרמה, קשר לפשע, איומים, שיבוש מהלכי משפט, תקיפת שוטר, עבירות מתחום הסמים. בשל הרשעותיו ריצה 8 מאסרים כאשר ממאסרו האחרון השתחרר בשנת 2011.

המשיב מוכר לשירות המבחן אולם הוא התקשה לשתף אתם פעולה ולא ניתנו המלצות טיפוליות בעניינו.

המשיב תיאר בפני שירות המבחן צריכה אינטנסיבית של סמים, שלל ניסיונות גמילה קודמים, ציין בפני שירות המבחן כי נמנע משימוש בסמים למשך שנתיים אך חזר לצרוך הרואין ושיתף את שירות המבחן

בתחושה של עייפות וחוסר אונים. שירות המבחן התרשם כי מעצרו של המשיב מהווה גורם מרתיע וכי אם לא ישולב בטיפול אינטנסיבי קיים סיכון למאסרים נוספים. להערכת שירות המבחן קיים סיכון גבוה להישנות התנהגות עוברת חוק בתחום האלימות והסמים וייתכן שטיפול במסגרת אינטנסיבית תיתן מענה לבעיית ההתמכרות.

בתסקיר משלים מיום 14.12.2020 ציין שירות המבחן בין היתר, בתאריך 26.11.2020 בוצע לעופר ראיון באמצעות שיחת וידאו קונפרנס והוא נמצא מתאים להשתלב בטיפול וזאת בכפוף לבדיקות רפואיות.

בעניין ערב מגבה ציין שירות המבחן שאין באפשרותו של המשיב להציע חלופה מגבה.

שירות המבחן התרשם מאדם אשר בשנת 2012 ערך ניסיון לשקם את חייו אשר לא צלח. המשיב תיאר תחושות של עייפות וחוסר אונים מאורח חיים התמכרותי ושולי שניהל טרם מעצרו ולאורך חייו. לראשונה בחייו מבין כי עליו להסתייע בעזרה וגורמי תמיכה לצורך עריכת שינוי בחייו וביטא הזדמנות לקשר עם שירות המבחן בו ישתלב בטיפול אינטנסיבי ארוך בקהילה טיפולית שבו ילמד לנהל את חייו ללא תלות בסם ואלכוהול ולרכוש כלים לניהול אורח חיים נורמטיבי לצד הסדרת חובותיו הרבים ויצירת יציבות בחייו וכי ישנה הכרה לראשונה כי מכור לסמים וזקוק למסגרת אינטנסיבית סגורה.

שירות המבחן העריך שליווי צמוד של גורמי הקהילה יש ביכולתם להקנות למשיב כלים לבניית אישיות עצמאית ומתפקדת. כן, לאחר ראיון קבלה, הומלץ שהמשיב ישולב בקהילה טיפולית החל מתאריך 23.12.2020.

8. נקבע ככלל לא אחת שהעיתוי הראוי לגמילה מסמים הוא בשלב גזירת הדין וריצוי העונש ולא בשלב המעצר. לכלל זה חריג בהתקיים שלושה או שניים מהתנאים המצטברים הבאים והם: א. כאשר הנאשם החל בגמילה עוד לפני שביצע את העבירה שבגינה הוא נעצר; ב. כאשר פוטנציאל ההצלחה של הליך הגמילה הוא גבוה; ג. כאשר יש בהליך הגמילה כדי ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מן הנאשם. התנאי הראשון הוא החריג והעיקרי, אך בית המשפט רשאי כמובן להורות על שחרור למסגרת טיפולית לצורך הליך גמילה גם כאשר התנאי השני והשלישי מתקיימים במצטבר אף אם התנאי הראשון אינו מתקיים.

בית המשפט בהחלטתו מונה שיקולים נוספים שהם רלוונטיים בבואו לבחון אם נאשם נכנס תחת גדר אחד החריגים לכלל [בש"פ 1981/11 מ"י נ' סויסה (21.03.2011)].

וכן בש"פ 4036/15 זאב עשראלי נ' מדינת ישראל (22.06.2015):

"העיתוי הראוי לשקילת הליכי טיפול וגמילה הוא בשלב גזירת עונשו של נאשם. הפנייתו של נאשם לטיפולים מעין אלה כבר בשלב המעצר היא בגדר חריג (ראו, בין רבים: בש"פ 267/11 מדינת ישראל נ' ברמוחה, [פורסם בנבו] פסקה 7 (13.01.2011); בש"פ 5289/13 אדגה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] פסקה 16 (20.08.2013), בש"פ 32/12 פלוני נ' מדינת ישראל (13.01.2013) לעניין יצירת ציפייה להליך שיקומי כעילה לשחרור, בש"פ 428/18 חיון נ' מדינת ישראל (01.02.2018), בש"פ 1742/18 מדינת ישראל נ' ג'וזף מחלי בק (01.03.2018), בש"פ 3892/18 קונטרוב נ' מדינת ישראל (14.06.2018), בש"פ 8271/18 יגאל שמואלי נ' מדינת ישראל (28.11.2018), בש"פ פלוני נ' מדינת ישראל (02.01.2019), בש"פ 2076/19 מדינת ישראל נ' אדם אבו רקייק (20.03.2019), בש"פ 4571/19 מאור ואקנין נ' מדינת ישראל (14.07.2019).

לעומת זאת ניתנו החלטות לפיהן אף אם המוטיבציה של הנאשם נובעת מרצונו להשתחרר מן המעצר, עדיין אין בכך כדי למנוע את השחרור לחלופת מעצר ככל שבית משפט מתרשם שמדובר ברצון כן ואמיתי להיגמל יתאפשר שחרורו; זאת, גם אם המוטיבציה נובעת מרצון להשתחרר. למשל: בש"פ 8791/10 חגי לוי נ' מדינת ישראל (20.12.2010), בש"פ 8690/10 אלמוג נ' מדינת ישראל (05.12.2010), בש"פ 6982/10 דני ארביב נ' מדינת ישראל (06.10.2010) פסקה 8.

בעניין בש"פ 4336/19 אברהם ביאדגלין נ' מדינת ישראל (02.07.2019) אליו הופניתי על ידי באת כוח המשיב, קיבל בית המשפט העליון ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי שדחה בקשת עורר לשחררו לחלופת מעצר במתכונת של קהילה טיפולית. בעניין זה דובר על עבירות מתחום הסמים. צוין שבמקרה זה מתקיימים לפחות חלק מהתנאים שנקבעו בהלכת "סוּסָה". עם זאת צוין שמדובר בעורר שמסוכנתו אינה על הצד הגבוה.

בעניין 7069/20 סאסי נ' מדינת ישראל (06.09.2020) דובר בעבירת הצתה. בית המשפט העליון קיבל ערר על החלטת בית משפט מחוזי ומצא שיש הצדקה להיעתר לבקשת העורר, לשחררו לחלופת מעצר למרות המסוכנות הנשקפת מן העורר לאור המלצות הגורמים המקצועיים בשירות המבחן וההתרשמות לקיומה של מוטיבציה כנה לעריכת שינוי משמעותי, לצד התובענה שהעורר מגלה בנוגע למחירים האישיים והמשפחתיים שהוא משלם נוכח אורחות חייו. צוין כי בטווח הארוך הדבר עשוי לצמצם את המסוכנות הנשקפת מן העורר.

10. המסוכנות העולה ממעשיו לכאורה של המשיב על פי כתב האישום היא גבוהה. עברו הפלילי של המשיב והתמכרותו לסמים מעצימה את המסוכנות. לחובת המשיב הרשעות קודמות גם בעבירות המכבידות על האפשרות ליתן בו אמון כגון הפרות של הפרת הוראה חוקית, שיבוש הליכי משפט ותקיפת שוטר.

עיון בחומר הראיות מלמד כי מעשיו של המשיב לכאורה גרמו לקורבן העבירה, בעלת חנות התכשיטים לתחושות של פחד ואימה. לדבריה בכתה ופחדה ועשתה מה שהמשיב הורה לה, כאשר הוציא אקדח שהיה לו בתיק איים עליה והיא פעלה כפי שביקש (הודאת קורבן העבירה מיום 09.09.2020).

כבוד השופט אבו טהה בהחלטתו הדגיש שאין בעצם הפנייתו של המשיב לראיון כדי לטעת ציפיות אצל המשיב.

כבוד השופט אבו טהה אף הדגיש כי גם בית המשפט העליון במסגרת הערר ציין באופן מפורש בהחלטתו מיום 07.10.2020 :

"למען הסר ספק, ההחלטה בעניין מעצרו של העורר עם תום ההליכים בעניינו בעינה עומדת. כן אבהיר כי אין בעצם שליחתו של העורר לשרות המבחן לשם קבלת תסקיר, משום הבעת עמדה כלשהי ביחס לאפשרות להמיר את מעצרו מאחורי סורג ובריש במעצר בפיקוח אלקטרוני או בחלופת מעצר. טענות הצדדים בעניין זה שמורות להם, ובית המשפט קמא יכריע בו כפי שימצא לנכון".

11. על פי הלכת סוסיסה, הלכה שלא התיימרה למצות את כל השיקולים הרלוונטיים שעה שבית משפט בוחן אם עניינו של נאשם/משיב נכלל בגדר אחד החריגים, על בית המשפט להביא בחשבון ככלל שיקולים נוספים במסגרת החלטתו.

מעבר לשאלה אם המשיב החל בגמילה לפני שביצע את העבירה, סיכויי הצלחת הטיפול, ההזדמנויות שניתנו לו בעבר, העבר הפלילי והאם יש בחלופת גמילה כדי להקנות את עילות המעצר, נכון גם להתייחס לסוג העבירות המיוחסות למי שמבקש להשתחרר לחלופת גמילה. בנוסף יש לבחון את השלב הדיוני בו נמצא התיק העיקרי והזמן שנותר לסיומו, גזר הדין הצפוי ככל שתהיה הרשעה. בכלל זאת יהיה נכון לבחון האם קיים חשש שאם יוטל על מי שמבקש להשתחרר לחלופת גמילה, עונש מאסר, האם המאסר יוריד לטמיון את הליך הגמילה.

בענייננו, עולה מטענות באי כוח הצדדים ואף מחומר הראיות בו עיינתי כי אף שכתב האישום נגד המשיב הוגש ביום 18.09.2020 ההנחה היא כי פרק הזמן שיידרש למתן הכרעת דין לא יהיה רב במיוחד. מדובר במשיב שהודה בביצוע המעשים המפורטים בכתב האישום. השלל נתפס באמתחתו וכפי שפירטה המשיבה בבקשתה למעצרו עד תום ההליכים קיימות ראיות נוספות המחזקות את הראיות נגד המשיב.

בנסיבות אלה, לא רק שסיכויי ההרשעה גבוהים אלא שההנחה היא כי בירור ההליך העיקרי לא יארך זמן רב. בנוסף בדיון במסגרת התיק העיקרי ציינה באת כוח המשיב כי מתנהלים מגעים בין הצדדים לעניין ההליך העיקרי.

בנסיבות אלה הנני סבורה כי מן הראוי להותיר את ההחלטה בשאלה האם נכון להורות על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר, לדיון, במסגרת התיק העיקרי ובבוא העת.

לעת הזו, הנני סבורה כי עניינו של המשיב אינו נכלל בגדר החריגים המצדיקים שחרורו ממעצרו עד תום ההליכים למסגרת טיפולית. על כן, הנני סבורה כי אין מקום לקבל את המלצת שירות המבחן בשלב זה של ההליך ובמסגרת הליכי המעצר. בבוא העת פתוחה הדרך בפני המשיב ככל שיורשע לעתור לשילובו בהליך גמילה וחזקה על בית המשפט האמור לגזור את דינו של המשיב, ככל שיורשע, שישקול את כל הטענות שלפניו.

על כן המשיב יישאר במעצר עד תום ההליכים כפי שהורה כבוד השופט יואל עדן בהחלטתו מיום 25.11.2020.

ניתנה היום, ז' טבת תשפ"א, 22 דצמבר 2020, במעמד
הצדדים ובהשתתפות המשיב באמצעות VC.